

**Raajanut akitsuutit pillugit Inatsisartut inatsisaata nr. xx, xx. XXXX 2009-meersup
allangortinneqarneranik Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuut**

pillugu

Inatsisartut Akileraartarnermut Akitsuusiisarnermullu Ataatsimiititaliaata

ISUMALIUTISSIISSUTAA

Siunnersuutip aappassaaneerreqarnerani saqqummiunneqartoq

Inatsisartut Akileraartarnermut Akitsuusiisarnermullu Ataatsimiititaliaa suliarinninnermini ukuninnga inuttaqarpoq:

Inatsisartunut ilaasortaq, Niels Thomsen (siulittaasoq)
Inatsisartunut ilaasortaq, Anders Olsen
Inatsisartunut ilaasortaq, Karl Lyberth
Inatsisartunut ilaasortaq, Jens Immanuelson

Siunnersuutip siullermeerreqarnera tunngavigalugu Akileraartarnermut Akitsuusiisarnermullu Ataatsimiititaliap siunnersuut misissorpaa.

Siunnersuutip imarisaa

Siunnersuutip raajanut akitsuutip naatsorsorneqartarneranut tunngaviusoq allangortissavaa, taamaalilluni raajanut akiusoq siusinnerusukkut 13 kr.-iusoq 11,70 kr.-i anguppagu raajanut akitsuut atulersinneqassalluni. Allanguineq Nunatta Karsianut 9 mio. kr.-inik iluanaaruteqarfiunerunissaa naatsorsuutigineqarpoq.

Siunnersuutip Inatsisartuni siullermeerreqarnera

Inuiaqatigiit isumalluutaannik atorluaanerup iluanaarutaanissaa eqqarsaatigalugu siunnersuut **Inuit Ataqtigiit** aamma **Demokraatit** tapersorsorpaat. Iluanaarut inuussutissarsiutip ilaanut isumalluutit pineqartut atorluarneqarnerisigut nalinginnaasumik akitsuummit annertunerussaaq. Isumalluutit pigineqartut nalinginut sanilliullugu naapertuuttutut isigalugu akitsuutit qaffanneqarnissaat kilisaataatilinnut nammakkersuutaanissaa isumaqarfigineqanngilaq. Tamatuma saniatigut akitsuuseeriaatsimik allamik, assersuutigalugu akit ineriartornerannik aammalu kilisaataatillit namminneq naatsorsueriaasiannit allaanerusumik akitsuuseeriaatsimik Naalakkersuisut isumaliuteqaqqullugit **Demokraatit** kaammattuteqarput.

Siunnersuutip kilisaataatilinnut kingunerisassaa naammattumik ersersinneqarsimanngitsoq isumaqarfigineqarmat immikkoortup aappassaaneerreqarnissaata UKA 2010-mut kinguartinneqarnissaa **Siumup** kissaatigaa. Raajanik ilaatigut Canadameersunik eqqusuinermi akitsuutininik EU-p atorunnaarsitsinera nunatsinni aalisarnermik inuussutissarsiutilinnut

kinguneqarnerlussinnaanera ernummatigineqartoq oqaatigineqarpoq, tamatuma kingunerisinnaallugu kilisaataatillit akitsuutit qaffaataannik akiliisinnaassusiannut sunniuteqarsinnaanera.

Taamatutaaq akitsuutit qaffanneqarnissaat aalisarnermik inuussutissarsiutillit nammassinnaaneraat ernumanartoqartikkini **Atassutip** oqaatigaa. Tamatuma saniatigut aningaasartuutit inuttaasunut akiligassanngortinneqaratarsinnaanerat erseqqissaassutigineqarpoq. Aammattaaq siunnersuutip kilisaataatillit unammillersinnaassusiannut ima kingunerlutsigisinnaanera allaat kilisaataatillit ataasiakkaat uniinnartariaqalersinnaanerat ernumassutigalugu oqaatigineqarpoq.

Naalackersuisut

Kilisaataatillit ukioq kingulleq akileraarutit peereerlugit 81 mio. kr.-inik sinneqartooruteqarsimasut Naalackersuisut oqaatigaa, taamaattumik akitsuutit katillugit 9 mio. kr.-inik qaffariaateqarnissaat kilisaataatillinnit nammaneqarsinnaasoq naatsorsuutigineqarpoq. Tamatumunnga atatillugu akitsuutit allannguutaata kilisaataatillinnut sunniutigisinnaasai malinnaavigeqqissaarneqassasut Naalackersuisut oqaatigaa.

Akileraartarnermut Akitsuusiisarnermullu Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnera

Inunnut ingerlatseqatigiiffinnullu nunatsinni nalunaarsorsimasunut raajarniarnissamut akuersissummik pigisaqartut pisisaasa nunatsinni tunisassiorfinni suliarineqarnissaat siunertaralugu tulaanneqarneq ajortunut akitsuut sunniuteqarsinnaanera aallarniutigalugu ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq. Taamaalilluni pingaarnertut allannguut kilisaatinut avataasiortunut angisuunut sunniuteqartussaavoq.

Akitsuutip kilisaatit inuttaannut akiligassanngortinneqarsinnaanerannut tunngatillugu apeqqut Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliap ulloq 22. oktober 2009-mi Aningaasaqarnermut Naalackersuisumik isumasioqatigiilluni ataatsimiinnermi oqaluuserineqarpoq. Tamatumunnga atatillugu apeqqutigineqarpoq; raajanut akitsuutip avataasiorlutik aalisartut inuttaannut qanoq annertutigisumik tutsinneqarnissaa naatsorsuutigineqarpa aammalu tamanna qanoq misilittagaqarfigineqarpa?

Tamatumunnga Naalackersuisut akissuteqarput:

” Inuttat qanoq annertutigisumik agguaqatigiissaarinnermi aningaasarsiaqarnerat apeqqutaalluni raajanut akitsuutip qaffanneqarneranit eqqugaassapput pissutigalugu akitsuut isertitanit tamakkiisunit agguagassanit ilanngaataasarmat. Aqutsisut akissarsisiteriaaseq nalunngisaat tassaavoq inuttat akissarsiaat isertitanit tamanit inuttat 28%-imik pissarsisarnerat. Taamaalilluni puljemit agguagassanit tamanit 1 kr.-nimik appartitsinerup nassatarissavaa inuttaasut pissaasa 28 øre-mik apparnerat.”

Aammattaaq ajornartorsiut isumaqatigiissutinut tunngasuteqartuummat akitsuutit iluarsivigineqarnissaannut Naalackersuisut tunuarsimaarfigisariaqanngilaat.

Raajat avammut tunisassiat akitsuusiinissamut atuutsitsilernissamut apeqqummut tunngasoq siusinnerusukkut Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliaasimasumit ingerlatinneqarpoq, raajanik ½-1 pct-imik avammut tunisassiat akitsuuserneqarpata Nunatta Karsianut ukiumut qanoq isertitsissutaasinnaanersoq AIS09-mut atatillugu taamanikkut Naalackersuisunut apeqquteqaatigaa.

Tamatumunnga Naalackersuisut akissuteqarput:

” Naalackersuisut paasissutissiissutigisinnaavaat raajat uutitikkat, qalipaajakkat qalipaajarneqanngitsullu 2007-imi avammut nioqqutigineqartut tamakkiisumik nalingat Naatsorsueqqissaartarfik malillugu 1.131.277.000 kr.-iusoq. Aningaasat taakku 1%-iat taamaalilluni 11.312.770 kr.-iuvoq.

Peqatigisaanik Naalackersuisut oqaatigissavaat akitsuutip qulaani taaneqartup atuutilersinneqarnera aalisakkerisut aalisartullu piliornermi akissaaajaanut qaffariartortunut naapertuuttoq. Akissaaajaataanusut taakku avammut nioqquteqarfiusuni tunisinermi akinut tutsinneqarsinnaanngippata naatsorsuutigisariaqarpoq akissaajaatit taakku aalisakkerisunit tunisisartuminnit pisisarnerminnut akigititaminnik appaanermikkut illuatungilerniassagaat.”

Aammattaaq Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliap AIS10-mik suliarinninnerminut atatillugu raajanut akitsuummumut tunngatillugu apeqqutit arlaqartut saqqummiussimagai Akileraartarnermut Akitsuusiisarnermullu Ataatsimiititaliap maluginiarpa. Apeqqutit akissutillu soqutiginaruusut ataatsimiititaliaq isumaqarpoq, taamaattumillu isumaliutissiisummut matumunnga ilanngunneqarnissaat toqqarsimallugu.

Konto pingaarneq 24.11.12, Raajanut akitsuut pillugu:

” a. 2010-mi isertitassatut missingikkat annertuumik qaffanneqarput – tamatumunnga minnerunngitsumik pissutaalluni raajanik tunisinermi kilomut aki 13 kr.-iunani 12 kr.-iugaangat raajanut akitsuutip atuutilernissaanik naatsorsuutiginninneq. Tunisassialli akuleriisinnerisigut aammalu suliffeqarfiup iluani sullissinernut akigitinneqartut aqqutigalugit raajanik tunisassiorlut raajanut akitsuutinik akiliuteqarnaveersaartartut ukiuni arlaqartuni oqaatigineqartarsimavoq. (Tak. ilaatigut ”Inatsisit unioqqutillugit aalisarneq pillugu pasilliutit” pillugit nalunaarusiami 2005-imeersumi qupperneq 29) Ajornartorsiutaasinnaasut taakku raajanut akitsuutit pillugit inatsisip allanngortinneqarnissaanik siunnersuummi sammineqanngillat. Tamanna tunngavigalugu isertitassatut missingikkanik taama annertutigisumik qaffaaneq piviusorsioruunngitsaq paasinarsisinnaavoq. Raajanut akitsuummik aaqqissuussaasumik akiliinaveersaartoqarsinnaasoq Naalackersuisunit ilimagineqarpa ajornartorsiullu taanna Naalackersuisunit qanoq isumaqarfineqarpa?

Akissut: Tabelimi apeqqummut b-mut akissummi takuneqarsinnaasutut tunisinermi akit agguaqatigiisillugu ineriartornerat taamaalillunilu akitsuutit procentiat naammaginarumik pitsaassuseqarpoq. Taamaalilluni 2008-mi kvartalimi siullermi raajanut akitsuut 0,00%-imit 2009-mi kvartalit sisamaanni 3,02%-imut qaffariaateqarpoq.

Procenti ataaseq 9,0 mio. kr.-it missaannik iluanaaruteqarfiussaaq, taamaattumillu 2010-mut aningaasanut inatsisissatut siunnersuummi akitsuutit procentissaata agguaqatigiisinnerani 4%

missingersuutigineqarpoq (tassunga ilanngutereerneqarluni raajanut akitsuut pillugu inatsisip allanngortinneqarnissaanut inatsisissatut siunnersuutip akuersissutigineqarnissaa). Ilaatigut procentip annertussusissaa pisassarititanillu annertussusiliinissaq iluanaaruteqarnissamut apeqqutaapput. Akitsuutip procenti annertussusissaalu allanngorneqartillugit iluanaarutissat aamma allanngussapput. Assersuutigalugu paasissutissiissutigineqarsinnaavoq sinerissap avataani pisassiissutinut/TAC-mut annertussuseritinneqartoq 10%-imik apparneqaraluarpat iluanaarutissat 3,5 mio. kr.-it missaannik appassapput.

Akitsuutip procentiata qaffakkiaartuaartinneqarnissaa tunngavigalugu iluanaarutissat qaffakiartuaarnissaannut missingersuusiortoqarpoq, Naalakkersuisulli soorunami naluaat 2010-mi ineriartornivik qanoq issanersoq, apeqqutilli b-p ataani tabelimi takuneqarsinnaasutut akit maanna appariartorpasipput.

“Anngiorluni aalisarnermik pasilliuteqarneq” pillugu nalunaarusiaq aallaavigalugu Akileraartarnermut Pisortaqarfiusimasup umiarsuaatileqatigiiffiit marluusut sukumiisumik kukkunersiuffigai bilaginillu nakkutilliiffigalugit, tassunga ilanngullugu Kalaallit Nunaanni Aalisarsinnaanermut Akuersissutinik Nakkutilliisoqarfimmit nalunaarusianut atatillugu pisat pillugit naatsorsuutit aammalu Kalaallit Nunaanni akitsuusiisarnermut oqartussaasunut nalunaarutigineqartut misissorlugit. Umiarsuaatileqatigiiffiit pineqartut suliaasaqarfimmi inatsimmik atuuttumik unioqqutitsinerannut tunngassuteqarsinnaasunik misissuineq tunngavissaqalersitsinngilaq.

Akileraartarnermut akitsuusiisarnermullu inatsisit allat tamaasa eqqarsaatigalugit umiarsuaatileqatigiiffiit allat assigalugit inatsimmik avaaqutsisinnaanersut taamaalillutillu akileraarutinik akitsuutinillu akiliinngitsoorsinnaanersut Naalakkersuisut soorunami eqqumaffigaat.

Naggasiullugu paasissutissiissutigineqarsinnaavoq siuliani allassimasuni taamaattoqarneraalluni oqaatiginnittup/oqaatiginnittut taamaattoqarnera uppernarsarsimasinnaanngikkaat.

b. Qaammatini kingullerni pingasuni raajat kilomut agguaqatigiissillugu qanoq akeqarsimappat?

Akissut: Piffissami 2007-imit 2009-mi oktoberimi kvartalimut tunisinermi akit akitsuutillu procentii agguaqatigiissillugit nalunaarsorneqarnerat tabelimi ataaniittumi takutinneqarpoq.

<i>Piffissap aallartinnerani</i>	<i>Agguaqatigiissillugu akiusiq (kr./kg)</i>	<i>Akitsuutip procentia (kr./kg)</i>
<i>Julimi kvartali 2006</i>	13,32	
<i>Oktoberimi kvartali 2006</i>	12,80	
<i>Januarimi kvartali 2007</i>	12,77	0,32
<i>Aprilimi kvartali 2007</i>	12,75	0,00
<i>Julimi kvartali 2007</i>	12,71	0,00
<i>Oktoberimi kvartali 2007</i>	13,41	0,00
<i>Januarimi kvartali 2008</i>	13,73	0,00
<i>Aprilimi kvartali 2008</i>	14,74	0,41
<i>Julimi kvartali 2008</i>	15,83	0,73
<i>Oktoberimi kvartali 2008</i>	16,19	1,74
<i>Januarimi kvartali 2009</i>	16,19	2,83
<i>Aprilimi kvartali 2009</i>	16,02	3,19
<i>Julimi kvartali 2009</i>		3,19
<i>Oktoberimi kvartali 2009</i>		3,02

2006-imi julimi kvartalimut kisitsit kingulliit (1. juli 2006-imit 30. september 2006-imit piffissaq) umiarsuaatileqatigiinnit nassiunneqartarput ulloq 31. oktober 2006, taakkulu 2007-imi januarimi kvartalimut (1. januar 2007-imit 31. marts 2007-imit) akitsuutit annertussusilerneqarnerannut tunngavigineqartalutik, tamannalu suli atuulluni. Taamaalilluni tunisinermit kisitsisit akitsuutinullu procentitut aalajangersarneqartup akornanni piffissaq annertuumik nikingassuteqartarpoq.”

Naalackersuisut akissuteqaataat Akileraartarnermut Akitsuusiisarnermullu Ataatsimiititaliap tusaatissatut tiguaa. Tamatumunnga atatillugu kilisaataatillit iluminni akigitittagaat Naalackersuisut qulaajarniarsimagaat tamatumunngalu atatillugu akitsuusiisarnermi inatsimmik unioqqutitsisoqarsimangitsoq paasineqarsimasoq ataatsimiititaliap maluginiarpa. Akitsuutit pillugit inatsimmik aaqqissuussaasumik unioqqutitsisoqarsimanginnera Naalackersuisut uppersarsinnaammassuk ataatsimiititaliap nuannaarutigaa, ilanngullugulu pineqartoq Naalackersuisunit annertuumik eqqumaffigineqassasoq kaammattuutugalugu.

Aammattaaq ullumikkut akitsuuseeriaatsimi TAC nunanilu tamalaani niuffannermi akigititaasartunut pinngitsuuisinnaanginnerup raajanut akitsuutip Nunatta Karsianut qanoq annertutigisumik iluanaarutaatigisinnaanera siumut takorlooruminaatsuusoq Naalackersuisut akissuteqaataanni allassimavoq. isumalluutunik atuinermi, taama allanngorartiginngitsumik, inuiaqatigiit isertitaqarsinnaanerata qulakkeerneqarnissaa pillugu Naalackersuisut isumaliuteqaqqullugit ataatsimiititaliamit kaammattuutigin eqassaaq. Akileraartarnermut Atugarissaarnissamullu Ataatsimiititaliarsuup sulineranut ilanngunneqarsinnaasoq ataatsimiititaliamit isumaqarfigineqarpoq.

Paatsoortoqaqqunagu erseqqissaatigineqassaaq, raajat kilo-mut 12 kr.-i anguppasuk raajanut akitsuut atuutilersinneqassasoq AIS 2010-mi “Konto pingarneq 24.11.12, Raajanut akitsuutit”-ni allassimasoq Akileraartarnermut Akitsuusiisarnermullu Ataatsimiititaliamit maluginiarneqarmat. Siunnersuut akuerineqassappat aningaasanut inatsissatut siunnersuut aaqqinneqartariaqarpoq, taamaalilluni kilo-mut aki 11,70 kr.-i anguppagu akitsuut atuutilersinneqassasoq.

Akilerartarnermut Akitsuusiisarnermullu Ataatsimiititaliap inassuteqaataa

Qulaani oqaatigineqartut siullermeerinermilu oqaaseqaatit tunngavigalugit ataatsimiititaliami **amerlanerussuteqartut Inuit Ataqtigiit** aamma **Demokraatit** siunnersuut **akuerineqassasoq** inassutigaa.

Siunnersuut maanna ilusimisut iluseqartoq **ikinnerussuteqartut Siumumeersut** akuerineqartussatut innersuussinnaangilaat, isummertoqartinnagumi siunnersuutip kilisaataatilinnut kingunerisinnaasai annertunerusumik ersersinneqartariaqartut ikinnerussuteqartut isumaqarmata. Taamaattumik aappassaaneerseqarnissaata UPA 2010-mut kinguartinneqarnissaa ikinnerussuteqartut siunnersuutigaa. ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut tamatuma taparserneqarnissaa kissaatiginnigilaat.

Taama oqaaseqarluni Akilerartarnermut Akitsuusiisarnermullu Ataatsimiititaliap siunnersuut Inatsisartunut aappassaaniigassanngortippaa

Niels Thomsen
Siulittaasoq

Anders Olsen

Karl Lyberth

Jens Immanuelson